

ستون دین^۱ درس دهم

اهداف کلی درس: آشنایی با فرائض و واجبات نماز و چگونگی انجام آن ها (مطابق فقه حنفی و شافعی)

* قبل از شروع نماز اذان گفته شود و برای نماز خواندن باید وضو گرفت.

♦ ایستادن یکی از ارکان نماز است و نمازگزار باید تا جایی که برایش امکان دارد، نمازش را ایستاده بخواند.

مواردی که می توان نماز را نشسته خواند

در حالت ناتوانی که قادر به ایستادن نباشیم   در حالت بیماری که قادر به ایستادن نباشیم   نمازمان نماز فرض نباشد و نماز سنت بخوانیم.

طریقه خواندن دو رکعت نماز (صبح)

	ابتدا برای به جا آوردن دو رکعت نماز برای خشنودی خدا می ایستیم و نیت می کنیم سپس الله اکبر می گوئیم.
	با حالت ایستاده و دست بسته، سوره حمد و یک سوره کامل یا چند آیه از قرآن را می خوانیم
	با گفتن الله اکبر به اندازه های که دست ها به زانوهایمان برسد و آن را بگیرد، خم می شویم و سه بار می گوئیم: «سَبْحَانَ رَبِّيَ الْعَظِيمِ» و بحمده» و در ادامه می ایستیم و می گوئیم: «سَمِعَ اللَّهُ لِمَنْ حَمِدَهُ وَ رَبَّنَا لَكَ الْحَمْدُ»
	الله اکبر گویان به سجده می رویم. سپس پیشانی مان را از زمین بلند می کنیم و الله اکبر می گوئیم و می نشینیم، به حالتی که آرام بگیریم. بعد دوباره به سجده می رویم و در هر سجده ذکر سجده را سه بار تکرار می کنیم و می گوئیم: «سَبْحَانَ رَبِّيَ الْأَعْلَى (و بحمده)»
	بعد رکعت دوم را هم مانند رکعت اول می خوانیم و پس از سجده دوم می نشینیم و تشهد (التحیات) را می خوانیم. و سپس درود ابراهیمی و یک دعا را می خوانیم.
	سر خود را ابتدا به طرف راست برمی گردانیم و می گوئیم: «السَّلَامُ عَلَيْكُمْ وَ رَحْمَةُ اللَّهِ»
	سر خود را ابتدا به طرف چپ برمی گردانیم و می گوئیم: «السَّلَامُ عَلَيْكُمْ وَ رَحْمَةُ اللَّهِ»

◀ کارهای نماز باید به ترتیب انجام شود.

* در نماز سه رکعتی (مثل نماز مغرب) یا چهار رکعتی (مثل نماز ظهر) باشد، در رکعت سوم و چهارم فقط سوره حمد را می خوانیم.

♦ در نماز سه (مانند نماز مغرب) و چهار رکعتی (مانند نماز ظهر، عصر و عشاء)، به ترتیب در پایان رکعت سوم و چهارم تشهد لازم است.

✎ در نماز های سه یا چهار رکعتی در تشهد اول فقط «التحیات» را می خوانیم و در تشهد دوم (قعه آخر) علاوه بر «التحیات»، «درودها» را نیز می خوانیم.

☞ در فقه امام شافعی بعد از رکوع دوم نماز صبح به حالت دعا بلند دست ها را بلند می کنیم و دعای قنوت (اللهم اهدنی فیمن هدیته ....) را می خوانیم.

☞ در مذهب حنفی دعای قنوت (اللهم انا نستعینک و .....) در نماز صبح خوانده نمی شود بلکه در رکعت سوم نماز وتر (بعد از نماز عشاء) خوانده می شود.

♦ **تعریف ارکان:** اعمالی که در حین نماز انجام داند نشان فرض (واجب) است و چنانچه هر یک از آنها ترک شود، گرچه از روی عمد نباشد، نماز باطل می شود.

* **تعریف واجبات نماز در فقه حنفی:** اعمالی که انجام آنها در نماز لازم و ضروری است و اگر یکی از آنها عمدی ترک شود، نماز باطل می گردد و اگر به

فراموشی ترک شود، در نماز نقص به وجود می آید و برای جبران آن باید دو سجده، سهو در قعه آخر بعد از خواندن «التحیات» انجام دهیم

♦ **برخی از واجبات نماز در فقه حنفی:** ۱- خواندن سوره حمد در همه رکعات نمازها ۲- خواندن یک سوره یا سه آیه کوتاه و یا یک آیه طولانی بعد از سوره حمد

در دو رکعت اول نمازهای فرض و در همه رکعات نمازهای سنت ۳- خواندن تشهد (التحیات) در هر دو قعه ۴- نشستن در قعه اول در نمازهای سه و چهار رکعتی

۵- آهسته خواندن حمد و سوره در نمازهای ظهر و عصر ۶- قومه ۷- جلسه ۸- خارج شدن از نماز با گفتن السلام علیکم و رحمته الله ۹- رعایت ترتیب ارکان

* چند نکته مهم درباره نماز *

فعالیت کلاسی

یک بار دیگر صحبت های آقای پارسا را به دقت بخوانید و با کمک معلم خود، ارکان نماز را مطابق فقه خود مشخص کنید و زیر آن خط بکشید.

ارکان نماز مطابق فقه امام شافعی: ↓

۱. نیت	۲. قیام با توانایی در نمازهای واجب	۳. تکبیرة الاحرام
۴. خواندن سوره حمد	۵. رکوع	۶. اعتدال بعد از رکوع
۷. دو سجده در هر رکعت	۸. نشستن در بین دو سجده	۹. جلوس در رکعت آخر
۱۰. ترتیب ارکان	۱۱. تشهد در رکعت آخر	۱۲. صلوات بر پیامبر در تشهد آخر
۱۳. سلام اول		

ارکان نماز مطابق فقه امام ابوحنیفه: ↓

۱- تکبیرة الاحرام	۲- قیام
۳- قرائت (خواندن یک آیه طولانی یا چند آیه کوتاه از قرآن)	۴- رکوع
۵- دو سجده در هر رکعت	۶- جلوس در رکعت آخر
۷- خارج شدن از نماز با قصد و اراده	

خودت را امتحان کن

۱- ارکان نماز چندتا است؟ آنها را نام ببرید.

مطابق فقه امام شافعی (رح) ارکان نماز ۱۳ تا هستند که عبارتند از:

۱- نیت ۲- قیام با توانایی در نمازهای واجب ۳- تکبیرة الاحرام ۴- خواندن سوره حمد ۵- رکوع ۶- اعتدال بعد از رکوع ۷- دو سجده در هر رکعت ۸- نشستن در بین دو سجده ۹- جلوس در رکعت آخر ۱۰- ترتیب ارکان ۱۱- تشهد در رکعت آخر ۱۲- صلوات بر پیامبر در تشهد آخر ۱۳- سلام اول مطابق فقه امام ابوحنیفه (رح) ارکان نماز ۱۳ تا هستند که عبارتند از:

۱- تکبیرة الاحرام ۲- قیام ۳- قرائت (خواندن یک آیه طولانی یا چند آیه کوتاه از قرآن) ۴- رکوع ۵- دو سجده در هر رکعت ۶- جلوس (نشستن) در رکعت آخر ۷- خارج شدن از نماز با قصد و اراده

۲- فرق میان ارکان و غیرارکان، در نماز چیست؟

ارکان یعنی اعمالی که انجام آنها در نماز لازم و ضروری است و اگر یکی از آنها عمدی ترک شود، نماز باطل می گردد ولی غیرارکان اگر به فراموشی ترک شود، نماز باطل نیست ولی در نماز نقص به وجود می آید و برای جبران آن باید دو سجده، سهو در قعه آخر بعد از خواندن «التحیات» انجام دهیم.

۳- کدام یک از موارد زیر رکن و کدام یک غیر رکن است و هر کدام در یک نماز دو رکعتی چند مرتبه تکرار می شوند:

مطابق فقه شافعی	نیت	رکوع	ذکر سبحان رَبِّ الْعَظِيمِ وَبِحَمْدِهِ	اعتدال	ذکر سَمِعَ اللَّهُ لِمَنْ حَمَدَهُ
رکن / غیر رکن	رکن	رکن	غیر رکن	رکن	غیر رکن
تعداد تکرار	۱	۲	۶ (در هر رکعت ۳ بار)	۲	۲

مطابق فقه حنفی	نیت	رکوع	ذکر سبحان رَبِّ الْعَظِيمِ	اعتدال	ذکر سَمِعَ اللَّهُ لِمَنْ حَمَدَهُ
رکن / غیر رکن	غیر رکن	رکن	غیر رکن	غیر رکن (واجب)	غیر رکن
تعداد تکرار	۱	۲	۶ (در هر رکعت ۳ بار)	۲	۲